

Motion till riksdagen 2024/25:1412

av **Michael Rubbestad m.fl. (SD)**

Jämställdhet och diskriminering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa definitionen av jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av de jämställdhetspolitiska delmålen med fokus på förutsättningar framför utfall och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett sjunde jämställdhetspolitiskt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stigmatisering av kvinnors och mäns livsval och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla all form av kvotering inom offentlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vad regeringen bör beakta för att uppnå en jämställd utbildning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att avskaffa ofrivilliga delade turer inom vård- och omsorgssektorn och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) bedrivs i enlighet med Arbetsmiljöverkets rekommendationer för att uppnå en jämställd arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa tillgång till företagshälsovård och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga och belysa skillnader i förutsättningar mellan könen för olika yrkesgrupper och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vad regeringen bör beakta gällande forskning och tidiga insatser för att främja fysisk och psykisk hälsa och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver säkerställa förbättrade arbetsmiljöinsatser inom kvinnodominerade yrken, inklusive en förstärkning av tillgången till företagshälsovård samt utökade förebyggande åtgärder mot psykosociala påfrestningar, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedriva ett aktivt arbetsmiljöarbete samt verka emot sexuella trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet mot sexualbrott och utgå från offrets befattning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta hur ekonomisk jämställdhet uppnås i samhället och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla och förbättra digitala verktyg som synliggör de ekonomiska konsekvenserna av individuella val, med särskilt fokus på användarvänlighet och integration mellan myndigheter, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämställd vård och hälsa och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhetsperspektivet vid vård och omsorg om äldre och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera individens rättigheter, meritokrati och familjens frihet över centraliserade och generaliserande metoder som jämställdhetsintegrering och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa lagstadgad rätt för båda föräldrarna att närvara vid mödravårdsbesök från det att graviditeten är bekräftad och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa lagstadgad rätt för båda föräldrarna att närvara vid förlossningen och den efterföljande vården och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förändring av föräldraförsäkringen så att de reserverade dagarna avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en utökning av antalet pappadagar vid barns födsel och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstadga användningen av könsbegrepp i medicinsk information och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om idrott på jämställda villkor och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp den föreslagna könstillhörighetslagen, höja åldersgränsen samt återinföra krav på medicinsk diagnos och utredning för juridiskt könsbyte och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stereotypa föreställningar och sociala normer och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda diskrimineringslagen till otillbörlig särbehandling och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om diskrimineringsersättning i linje med den allmänna rättsuppfattningen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avstå från insamlandet av jämlikhetsdata baserade på gruppidentiteter och i stället prioritera åtgärder som stärker individens rättigheter och möjligheter, oavsett kön, etnicitet eller andra identitetsfaktorer och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå vakt om hbt-personers rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hbt-personers identitet i den offentliga debatten inte ska begränsas till sexualitet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett av de allvarligaste hoten mot jämställdheten i Sverige idag är det hedersrelaterade våldet och förtrycket, vilket är en direkt konsekvens av tidigare regeringars oansvariga invandringspolitik och bristande integrationspolitik. Med anledning av detta har Sverigedemokraterna samlat sina förslag inom området i en särskild kommittémotion med titeln *Krafttag mot hedersrelaterat våld och förtryck*. Då det finns gemensamma nämnare mellan dessa frågor, berörs ämnet även i denna motion.

Utöver hedersproblematiken är mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer några av de mest allvarliga problemen kopplade till ojämställdhet, där dödligt våld utgör den yttersta konsekvensen. Även dessa frågor har behandlats i en separat kommittémotion med titeln *Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*.

Sverige anses vara ett av världens mest jämställda länder och har tillsammans med våra nordiska grannländer ofta betraktats som ett föredöme. Det är emellertid viktigt att inte förlita sig på att svensk jämställdhet är en naturlag skriven i sten som består oavsett vad som händer och det finns fortfarande mycket kvar att göra för att uppnå det som vi anser är verklig jämställdhet.

Begreppet jämställdhet är mångfasetterat och kan uppfattas på olika sätt av olika individer. Dessutom finns det delade åsikter om vilken roll politiken ska spela i att forma ett jämställt samhälle. Det är dock en självklarhet att kvinnor och män har exakt samma värde, och att båda könen ska ges samma förutsättningar, ha samma rättigheter, vara lika inför lagen och kunna känna sig trygga och respekterade.

Sverigedemokraterna står inte bakom förslag om kvotering och vi anser inte att jämställdhet är ett kvantitativt mål som uppnås när lika många kvinnor som män exempelvis sitter i en bolagsstyrelse eller är representerade inom olika yrken. Ett samhälle kan endast betraktas som jämställt när det erbjuder lika möjligheter och förutsättningar, oavsett kön, för individer att leva sina liv enligt egna önskemål.

Sverigedemokraterna ser jämställdhet mellan könen som en självklarhet och en grundpelare i ett demokratiskt samhälle. Rätten till frihet, trygghet och möjligheten att forma sitt eget liv får aldrig variera i omfattning mellan könen och därmed inskränka

deras grundläggande rättigheter. Dessa rättigheter ska vara en självklarhet för både kvinnor och män i lika hög utsträckning.

Definitionen av jämställdhet

1. I Sverige delar alla riksdagspartier en bred politisk enighet om att sträva efter ett jämställt samhälle. Alla riksdagspartier delar uppfattningen om att kvinnor och män, i enlighet med det övergripande jämställdhetsmålet, ska ges samma möjlighet att påverka samhället och forma sina egna liv. Däremot finns det en tydlig skiljelinje över parti-gränserna beträffande hur jämställdhet bör mätas och vilka indikatorer som ska användas för att fastställa om målet är uppnått eller om utvecklingen ens går i rätt riktning.

Den nuvarande definitionen och mätmetoder för jämställdhet baseras huvudsakligen på könsrepresentation. Om en exakt fördelning om 50/50 mellan kvinnor och män uppnås anses jämställdhet som uppnådd. I många sammanhang används även en fördelning om 40/60, där det underrepresenterade könet anses ha tillräcklig representation om det utgör minst 40 procent. Till exempel rankas Sverige som det femte mest jämställda landet i världen efter Island, Finland, Norge och Nya Zeeland. Denna ranking baseras bland annat på andelen kvinnor i nationella parlament, där Sverige efter valet år 2022 representerades av 46,4 procent kvinnor.

Sverigedemokraterna ifrågasätter enbart könsfördelning som mått på jämställdhet. Enligt den nuvarande definitionen kan en arbetsplats med 49 procent kvinnor utan makt och inflytande betraktas som mer jämställd än en arbetsplats med 39 procent kvinnor som har betydande makt och inflytande. Sverigedemokraterna menar att jämställdhet bör mätas utifrån de förutsättningar som ges, snarare än utfallet. Om kvinnor och män har likvärdiga förutsättningar att göra fria val utan att begränsas av sin könstillhörighet har verklig jämställdhet uppnåtts, oavsett vilka livsval individerna väljer att göra. Jämställdhet handlar om att vara fri och att ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv, snarare än att uppnå en kvantitativ jämvikt mellan könen på en arbetsplats eller i en bolagsstyrelse.

Inom snickeribranschen utgör män cirka 96 procent av arbetsstyrkan, medan kvinnor utgör cirka 96 procent inom förskolan. En bransch bör inte bedömas som jämställd enbart baserat på könsfördelningen inom den, utan på om de kvinnor som önskar arbeta inom snickeri faktiskt har möjlighet att göra det och tvärtom för män inom förskolan.

När det gäller förskolan finns en aspekt som försvårar jämställdheten då män som önskar arbeta inom denna bransch ofta möter en särskild utmaning i form av en generell misstänksamhet och den ständigt pågående pedofildebatten som skapar en svår arbetsmiljö för många män. Detta innebär att förskolan inte kan anses vara jämställd även om vi hade haft mer än 40 % män i yrket eftersom män inte har samma faktiska förutsättningar att verka inom den.

Om likvärdiga möjligheter däremot finns men individer ändå väljer att arbeta inom andra yrken och områden anser vi att branschen ska anses vara jämställd. Om sådana möjligheter däremot inte finns är branschen således inte att betrakta som jämställd.

Sverigedemokraterna anser därför att definitionen av jämställdhet och dess mätmetoder behöver förändras i grunden så att fokus flyttas från *utfall* till *förutsättningar*.

Översyn av de jämställdhetspolitiska delmålen

2. Sverigedemokraterna betraktar som tidigare nämnt jämställdhet mellan könen som en självklarhet och en grundpelare i ett civiliserat och demokratiskt land. Jämställdhet är en förutsättning för ett fritt samhälle där alla har likvärdiga möjligheter oavsett könstillhörighet. Rätten till frihet, trygghet och möjligheten att forma sitt eget liv får aldrig tillåtas variera i omfattning mellan könen och därmed inskränka deras grundläggande rättigheter utan skall vara en självklarhet för både kvinnor och män i lika hög utsträckning.

Vi tar avstånd från den radikalfeministiska ideologi som sedan 1970-talet har dominerat den svenska debatten genom att istället fokusera på att sudda ut könskillnader och främja identitetspolitik.

Sverigedemokraterna anser att jämställdhet inte enbart kan mätas utefter rent kvantitativa mått och faktorer utan att det är flera parametrar som behöver tas hänsyn till för att kunna avgöra hur pass jämställt något de facto är. Vi vänder oss därför emot att jämställdhet skulle vara uppnått först när en jämn könsfördelning genomsyrar hela samhället. Skillnader i utfall behöver i sig inte vara problematiska om dessa skillnader är en konsekvens av fria individers preferenser och prioriteringar. Vår politik syftar därför till att verka för lika förutsättningar för kvinnor och män istället för att från politiskt håll försöka styra utfallet av enskilda individers egna val.

Vi motsätter oss synen på att såväl kvinnor som män i första hand ses som representeranter för ett könskollektiv, och först i andra hand som egna individer med vitt skilda erfarenheter, önskemål, kunskaper och bakgrunder.

Sverigedemokraterna vill se ett samhälle där jämställdhet mellan kvinnor och män genomsyrar alla samhällets skikt. Oftast är det gruppen kvinnor som faller offer för de största konsekvenserna av ojämställdhet, men i det fall det omvända skulle inträffa behöver det finnas lösningar även på de problem som drabbar fler män. Med det sagt kan det inte nog understrykas att många jämställdhetsproblem har en kraftig slagsida när det kommer till vilken grupp som drabbas hårdast av dem. De politiska förslagen i denna motion kommer därför med stor sannolikhet att vara extra gynnsamma för kvinnor av den enkla anledningen att fler kvinnor har ett behov av dessa politiska åtgärder, men är självklart tänkta att vara applicerbara utifrån alla håll och möjliga scenarion där ojämställdhet råder.

Sverige ska vara ett jämställt land, och för att nå det målet har regeringen satt upp 6 delmål. Sverigedemokraterna står bakom delmålen 2 Ekonomi, 5 Jämställd hälsa och 6 Mäns våld mot kvinnor.

Delmål 1 *Jämn fördelning av makt och inflytande*, lägger idag för stor vikt vid de rent kvantitativa faktorerna framför att säkerställa att kvinnor och män har samma förutsättningar gällande makt, inflytande och möjligheten att påverka sin egen vardag. Att kvotering ens diskuteras visar på hur långt ifrån ett sant jämställt samhälle vi står då just kvotering endast skapar ett jämställt Sverige på pappret. Målets intention är rätt, men metoden man valt för att nå det riskerar slå fel och snarare leda till att könet är viktigare än alla andra faktorer där en så kallad positiv särbehandling för en person innebär en negativ särbehandling för en annan vilket berörs djupare i ovan punkt om definitionen av jämställdhet.

Delmål 3 *Jämställd utbildning*, handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling vilket Sverigedemokraterna ställer sig bakom. Däremot menar vi att skolans arbete med

att aktivt motverka traditionella könsmönster är fel väg att gå. Vi anser att det inte är könsrollerna i sig som är problemet, det är samhällets syn på dem som behöver förändras. För Sverigedemokraterna är det en självklarhet att det finns flickor och pojkar, lika självklart som att vi ska ha ett samhälle där det inte ska spela någon roll om du är just flicka eller pojke.

Delmål 4 *Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet*. Varje familj är unik och med sina unika förutsättningar. Precis som att föräldraförsäkringen enligt vår uppfattning inte ska kvoterats så ska politik och lag heller inte styra familjers privata vardag. Vuxna individer kan själva avgöra vad som passar bäst för just dem och deras familj. Politikens uppgift är att dels skapa förutsättningar för familjerna att kunna göra dessa val utan att det skall påverka endera parten negativt, dels skapa enkla verktyg som visar effekterna av de val som de väljer att göra. Vi ska aldrig tvinga någon, vi ska skapa förbättrade förutsättningar för att kunna göra egna val.

Sverigedemokraterna anser därför att de jämställdhetspolitiska delmålen och deras mätmetoder behöver omformuleras i grunden, så att fokus flyttas från *utfall* till *förutsättningar*.

Ett sjunde delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck

3. Trots att en av vår tids viktigaste jämställdhetsfrågor är kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck finns idag inget specifikt delmål inom jämställdhetspolitiken som fokuserar på arbetet med att förebygga och bekämpa densamma. Det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet är att *mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Det är ett viktigt mål men hedersrelaterat våld och förtryck skiljer sig på flera sätt från mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation. Arbetet med att effektivt bekämpa hedersrelaterat våld är en komplex problematik vilket också kräver specifika och målinriktade åtgärder.

Hedersrelaterat våld och förtryck innefattar ofta flera gärningsmän där både män och kvinnor kan vara både förövare och aktivt stödja våldet. Den egna familjen kan vara förövarna men även stora delar av släkten. Detta är något som skiljer hedersrelaterat våld från våld i nära relationer som oftast utövas av enskilda män mot kvinnor, vars familj och bekanta i normalfallet inte stöttar de våldsbrott som begås.

Samhället kan därför rikta insatser och lättare bekämpa och förebygga hedersrelaterat våld om ett separat sjunde delmål mot hedersrelaterat våld införs. Det kommer även innebära tydligare krav på staten, regioner och kommuner att aktivt arbeta för att uppnå målet samt följa upp det arbete som görs. Sverigedemokraterna föreslår därför att de jämställdhetspolitiska delmålen ses över och att ett sådant sjunde delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck införs.

Stigmatisering av kvinnor och mäns livsval

4. Sverigedemokraterna värnar familjens centrala roll i samhället och prioriterar den högt på den politiska agendan. I trygga och välfungerande familjer läggs också grunden för välmående individer vilket i sin tur avspeglas i hela vårt samhälle. Sverigedemokraterna anser att Sverige behöver förändra kursen och styra bort från de socialistiska jämställdhetsreformer som vi menar begränsar individens handlingsutrymme och välmående. Istället bör fokus riktas mot en mer familjevänlig politik där arbetslivet formas utifrån familjens behov snarare än tvärtom.

Samhälle och politik behöver förändra sin attityd gentemot familjen och erkänna värdet av den tid som föräldrar tillbringar med sina barn. Att vilja spendera tid med sina barn ska inte stämplas som en "kvinnofälla" eller något som utgör en risk utan snarare ses som en viktig och positiv del av familjelivet. Genom att uppvärdera föräldraskapet och familjetiden kan vi gynna både barn och samhälle. Politiken behöver därför ta ett steg tillbaka och låta föräldrar själva fatta beslut om sin vardag med utgångspunkt tagen i respektive familjs unika behov och förutsättningar. Sverigedemokraternas politik bygger på principen om varje individs rätt till handlingsutrymme och det fria valet.

Det är därför beklagligt att många politiska dokument som samhällets kommunikation ofta målar upp det som något negativt att vilja tillbringa mer tid med sina barn och sin familj. Det är vanligt att rapporter och utredningar lyfter fram ökningen av deltidsarbete, särskilt bland kvinnor, som ett problem som samhället behöver åtgärda.

För den som önskar arbeta heltid ska samhället och politiken självklart göra allt för att detta ska vara möjligt. Men med precis samma kraft måste samhället också acceptera och stödja dem som istället väljer att spendera mer tid med sin familj, utan att detta framställs som något negativt. Återigen bör möjligheterna och den fria viljan stå i centrum.

Att vilja tillbringa mer tid med sina barn och sin familj ska aldrig betraktas som något negativt utan tvärtom som något positivt och värdefullt. Sverigedemokraterna föreslår därför att regeringen ser över språkbruk och ordval i politiska dokument och andra texter i syfte att neutralisera språket och få bukt med den nu rådande stigmatiseringen. Detta för att säkerställa att fria val som innebär mer tid med barn och familj inte ska stigmatiseras ytterligare eller uppfattas som något negativt.

Kvotering

5. Alla former av kvotering och positiv särbehandling på basis av kön bör avvecklas inom ramen för offentlig verksamhet. Vägen till bejakande av individuella val och bedömning av en individ efter meriter och personliga egenskaper snarare än kön kan aldrig gå genom särbehandling. Utöver det faktum att all så kallad positiv särbehandling av en grupp samtidigt är negativ särbehandling av någon annan grupp förstärker sådan behandling synen på människor som representanter för ett könskollektiv snarare än representanter för sig själva som individer. Vare sig det handlar om val av och antagning till utbildningar eller uttag av föräldraledighet bör det individuella perspektivet aldrig överskuggas av politiska ideal och målbilder om en viss fördelning.

De strukturella hinder som finns i vårt samhälle åtgärdas inte genom tvingande åtgärder utan genom förbättrade förutsättningar, god utbildning och uppfostran.

Jämställd utbildning

6. Det finns en ökande tendens att inom svenskt skolväsende göra avkall på grundläggande likabehandling av flickor och pojkar vilket vi ser som oroväckande. Inom skolväsendet ordnas exempelvis könssegregerade aktiviteter eller accepteras bärandet av klädesplagg som begränsar flickors frihet. I vårt land ska våra svenska värderingar gälla. Skillnader i fråga om när eller hur olika högtider firas, på grund av olika religionstillhörighet, är det inte upp till skolväsendet eller samhället i övrigt att rätta sig efter. Lika oroväckande är det faktum att pojkars skolresultat sedan lång tid har

legat väsentligt lägre än flickors; här kan konstateras att det finns utrymme för förbättring avseende skolans uppdrag att rusta barn inför framtiden. Behovet av att särskilt beakta ovannämnda problem är av yttersta vikt.

Det är av yttersta vikt att Sveriges skolor förstärker sina insatser för att främja jämställdhet och förebygga sexuella övergrepp och trakasserier. Med en allt mer diversifierad befolkning är det centralt att alla barn och ungdomar i Sverige ges likvärdig tillgång till kunskap och information om jämställdhet, sexualitet och relationer. För att säkerställa detta bör sexualundervisningen i skolan inkludera perspektiv på makt och jämställdhet och belysa hedersrelaterat våld och förtryck.

I en tid när unga växer upp i en digital värld där sexuellt våld och övergrepp riskerar att normaliseras är det nödvändigt att skolan tar aktiv ställning för barn och unga genom att erbjuda en kritisk granskning av pornografiskt material. Barnmorskor över hela landet har larmat om att unga söker vård för skador orsakade av "hårt sex" och det är tydligt att sexualundervisningen i skolan hittills har varit otillräcklig.

Skolinspektionens rapport från 2018 visade på tydliga brister i sexualundervisningen. Eleverna uttryckte önskemål om att undervisningen i högre grad skulle inkludera diskussioner om lust, njutning, relationer, könsroller, samtycke och respekt, samt rätten att både säga ja och säga nej. Dessa aspekter bör beaktas och integreras i undervisningen.

Enkäten "Sexualitet och hälsa bland unga i Sverige" från 2017 visar att 40 procent av de tillfrågade har erfarenhet av sexuella handlingar mot sin vilja och 6 procent har varit utsatta för fysiskt våld. Det är avgörande att vi i Sverige verkar för att säkerställa att sexuella relationer sker på jämlika och jämställda villkor, aldrig under press eller tvång.

Jämställd arbetsmiljö

7. Människan tillbringar en stor del av sitt liv på arbetsplatsen, vilket gör det av yttersta vikt att politiken verkar för att säkerställa goda och jämställda förutsättningar för både arbetstagare och arbetsgivare. Särskilt viktigt är det att värna arbetstagarnas rätt till balans mellan arbete och privatliv, något som är en avgörande aspekt för deras välbefinnande och hälsa. Inom vård- och omsorgssektorn uttrycker personalen ofta en önskan om sammanhängande arbetspass och större inflytande över sina arbetstider. Majoriteten av de som arbetar i så kallade delade turer är kvinnor, och forskning visar att dessa arbetstider, särskilt när de är ofrivilliga, leder till ökad stress och ohälsa. Detta är en problematik som ofta kan kopplas till den höga andel arbetstagare inom vård och omsorg som överväger att byta yrke, vilket i sin tur påverkar kompetensförsörjningen inom branschen.

Inom den offentliga sektorn kan arbetsdagar sträcka sig från klockan 7 till 21, med en fyra timmar lång obetald rast i mitten, vilket i praktiken innebär att den anställde arbetar två pass under en dag. Dessa arbetsformer, som främst förekommer inom omsorgsyrken, är problematiska och bidrar inte sällan till ökad stress och sämre hälsa, vilket kan leda till sjukskrivningar. Då majoriteten av de som drabbas av dessa ofrivilliga delade turer är kvinnor, utgör detta även en jämställdhetsfråga.

För att säkerställa en dräglig livssituation för anställda inom vård och omsorg, där arbete och familjeliv går att kombinera, anser Sverigedemokraterna att ofrivilliga delade

turer bör avskaffas. Kommunerna ska informeras om att dessa turer är ett arbetsmiljöproblem, och Arbetsmiljöverket ska ges i uppdrag att granska konsekvenserna av denna schemaläggning ur ett arbetsmiljöperspektiv. Samtidigt är det viktigt att de som frivilligt väljer att arbeta deltid, exempelvis för att kunna spendera mer tid med sin familj, ska ha möjlighet att göra det utan hinder eller negativ stigmatisering.

Det är också nödvändigt att se över det skiftsystem som idag används inom den offentliga sektorn för att bättre anpassa det till arbetstagarnas behov och välmående. Enligt en undersökning från Arbetsmiljöverket är stress och press vanligare i kvinnodominerade yrken. Anställda inom sektorer som vård, omsorg och utbildning utsätts ofta för höga krav i kombination med liten egenkontroll över sitt arbete, vilket kan leda till psykosociala påfrestningar och hälsobesvär. Detta är en problematik som måste förebyggas, och det krävs större insatser för att stärka det förebyggande arbetsmiljöarbetet inom offentlig sektor och kvinnodominerade yrken. Att skapa bättre arbetsvillkor och möjliggöra en bättre balans mellan arbetsliv och privatliv är inte bara en fråga om hälsa och jämställdhet utan också om att göra dessa yrken mer attraktiva och därigenom lösa de långvariga bemanningsproblemen i sektorn.

8. En viktig insats för att förbättra arbetsmiljön är att säkerställa tillgången till företagshälsovård. Tyvärr är detta en bristvara i många kvinnodominerade yrken. Enligt en rapport från LO har tillgången till företagshälsovård minskat drastiskt sedan staten slutade subventionera denna tjänst. År 1995 hade 74 % av alla arbetarkvinnor tillgång till företagshälsovård, men tjugo år senare hade siffran sjunkit till 43 %. Rapporten från LO visar också att många arbetsgivare har gått från att arbeta förebyggande till att enbart köpa in företagshälsovårdstjänster först när problem uppstår, trots att arbetsgivare enligt lag är skyldiga att tillhandahålla sådan vård vid behov.

Sverigedemokraterna anser att staten måste stödja regioner och kommuner i att åter satsa på förebyggande arbetsmiljöarbete, företagshälsovård och bättre arbetsmiljöförutsättningar inom den offentliga sektorn. Genom att stärka dessa insatser kan vi minska stress och press i kvinnodominerade yrken och främja en hållbar arbetsmiljö för alla.

9. För att uppnå en jämställd arbetsmiljö är det nödvändigt att kartlägga och belysa skillnaderna i förutsättningar för olika yrkesgrupper. Detta ansvar bör åläggas arbetsgivare inom offentlig sektor, och arbetet ska bedrivas i linje med Arbetsmiljöverkets rekommendationer om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Kartläggningen ska omfatta hur olika förvaltningar hanterar personalens arbetsförutsättningar, från chefer till de som utför det praktiska arbetet, och säkerställa att alla yrkesgrupper har tillgång till nödvändiga resurser som arbetskläder, tjänstefordon och andra viktiga verktyg.

Tidigare kartläggningar har visat att kvinnodominerade verksamheter ofta saknar tillräcklig utrustning, exempelvis arbetskläder inom förskolan. Dessutom är det vanligt att cykel används som transportmedel istället för bil, även under kalla höst- och vintermånader, vilket utsätter personalen för stora påfrestningar. Personal som tvingas cykla genom snöfyllda gator utan adekvat skyddande arbetskläder, medan kollegor i andra förvaltningar använder bil, löper en ökad risk för sjukskrivning på grund av dessa förhållanden.

För att säkerställa en rättvis och säker arbetsmiljö är det därför nödvändigt att förändra synen på de anställdas förutsättningar att utföra sitt arbete på bästa möjliga sätt. Målsättningen är att samtliga kommuner, regioner och övriga arbetsplatser ska bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i enlighet med Arbetsmiljöverkets rekommenda-

tioner, så att förutsättningarna blir mer likvärdiga mellan olika yrkesgrupper och förvaltningar.

Forskning och tidiga insatser för fysisk och psykisk hälsa

10. Sjukfrånvaron mäts oftast i sjukpenningtal och kvinnors sjukpenningtal är nästan dubbelt så höga som mäns. Det finns dock inga uppenbara orsaker gällande att kvinnors sjukfrånvaro är så pass mycket högre. Villkor i arbetslivet spelar dock en viktig roll. Psykiska orsaker och värk i rörelseorganen är de vanligaste skälen till sjukskrivning. Genom att kvinnors hälsa prioriteras som forskningsområde kan också hälsa och arbetsliv inkluderas och leda till att kunskaperna inom området stärks.

För att effektivt minska sjukfrånvaron och den psykiska ohälsan är det också viktigt att satsa på hälsofrämjande insatser. Genom att implementera förebyggande åtgärder och skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö kan vi främja psykisk och fysisk hälsa redan innan problemen uppstår. Särskilt viktigt är det att anpassa dessa insatser efter de unika arbetsplatserna och de specifika behov som finns bland olika grupper i samhället, exempelvis genom att ta hänsyn till de könsspecifika skillnaderna i sjukdomsmönster. Ett ökat fokus på hälsofrämjande insatser kan inte bara minska sjukfrånvaron utan även förbättra den övergripande livskvaliteten för både kvinnor och män.

Tyvärr finns det stora problem i Sverige idag med psykisk ohälsa bland både unga och äldre samt kvinnor och män. Det finns dock skillnader i problematiken mellan könen. Bland kvinnor är depression, ångest och utmattningssyndrom vanligare än bland män. Hos män är missbruk vanligare och fler män än kvinnor begår självmord. Bland unga pojkar är autism och adhd vanligare medan flickor oftare än pojkar drabbas av självskadebeteende. Med mer forskning kring varför kvinnor och män drabbas olika skulle det vara möjligt att bättre anpassa behandlingen och bättre kunna förebygga psykisk ohälsa.

Utökad företagshälsovård i kvinnodominerade yrken

11. Anställda i kvinnodominerade branscher som vård, omsorg och utbildning utsätts även för höga krav i kombination med liten egen kontroll. Höga krav och litet inflytande över sitt arbete är en känd stressfaktor som kan leda till psykosociala påfrestningar och besvär. Detta är en problematik som måste förebyggas och det behöver ställas högre krav på förebyggande insatser inom offentlig sektor och kvinnodominerade yrken. En viktig insats är att det finns tillgång till företagshälsovård. Vi menar att staten måste stötta regioner och kommuner för att återigen kunna satsa på förebyggande arbetsmiljöarbete, företagshälsovård och bättre förutsättningar i arbetsmiljön inom offentlig sektor.

Ett aktivt arbetsmiljöarbete samt verka emot sexuella trakasserier

12. Precis som alla människor ska ha rätt till ett tryggt liv i hemmet och i det offentliga rummet måste också tryggheten garanteras i arbetslivet. Det våld som sker på arbetsplatser kan ibland inte ensamt skyllas på enskilda gärningsmän eller på attityder i samhället. En del så kallat strukturellt våld beror på en felaktig organisationsstruktur

som ökar riskerna för att våld och hot ska inträffa, och vissa arbetsplatser präglas av en tystnadskultur där övergrepp och trakasserier mörkas. Det kan också röra sig om att en socialsekreterares besöksrum inte är inom höravstånd från övriga medarbetare eller om underbemanning och om ensamarbete på kvällar. Det är viktigt att man känner sig trygg och säker på sin arbetsplats, varför mer behöver göras för att säkerställa att samtliga arbetsplatser bedriver ett aktivt arbetsmiljöarbete i linje med Arbetsmiljöverkets rekommendationer för att motverka våld, hot och trakasserier.

Stärk skyddet mot sexualbrott och utgå från offrets befattnings

13. Det ska ses som försvårande om en gärningsperson har begått brott av sexuell karaktär, exempelvis sexuellt ofredande, om offret har drabbats av det inom ramen för sin yrkesutövning. För att markera skarpare mot dem som begår brotten i egenskap av chef eller kollega till den drabbade bör dagens ordning där påföljden och straffet sänks om gärningspersonen sägs upp till följd av brottsligheten slopas. Den som begår ett sexualbrott på arbetsplatsen ska i första hand dömas för brottet. Huruvida personen är lämplig eller inte för fortsatt arbete ska avgöras av arbetsgivaren och dennes omdöme ska inte påverka straffet.

Ekonomisk jämställdhet

14. Principen om lika lön för lika arbete ska vara en självklarhet. Det är dock inte helt enkelt att få en tydlig bild av hur stort problemet med osakliga löneskillnader relaterat till könstillhörighet egentligen är. Tar man med hjälp av så kallad standardvägning hänsyn till de förklarande faktorer som är tillgängliga i statistiken återstår enligt Medlingsinstitutet en oförklarad skillnad mellan könen på 4,7 procent. Att det över huvud taget förekommer att människor i landet får en lägre lön än vad de egentligen har rätt till endast baserat på deras könstillhörighet är dock fullständigt oacceptabelt. Därför är det positivt att årliga lönekartläggningar har återinförts. Effekterna av lönekartläggningar bör regelbundet utvärderas för att säkerställa maximal effekt. Det är ett faktum att kvinnor som grupp har en sämre löne- och pensionsutveckling än män. Ytterligare fokus behöver läggas på att identifiera vad de oförklarade löneskillnaderna beror på samt att motverka dessa. Exempel på detta kan vara granskning av statistiska metoder, lönekartläggningar, ökad insyn och personlig ansvarsskyldighet, forskning och utbildning samt stärkta rättigheter till föräldraledighet och flexibelt arbete liksom skyldigheter och eget ansvar.

Digitala instrument

15. Digitala verktyg som tydligare synliggör de ekonomiska konsekvenserna av de beslut och livsval man gör har i viss mån redan kommit på plats. Ett sådant exempel är Pensionsmyndigheten vars verktyg erbjuder användaren att se hur eventuella olika val påverkar hans eller hennes framtida pension, exempelvis uttaget och fördelningen av föräldraledighet. Trots att flera verktyg nu kommit på plats finns det fortfarande en betydande förbättringspotential gällande såväl användbarhet som tillgänglighet. För att säkerställa att dessa verktyg verkligen uppfyller användarnas behov och underlättar väl

underbyggda beslut behöver regeringen förbättra användarvänligheten i dessa system, vilket också innefattar en förbättrad integration mellan olika myndigheters system.

Jämställd vård och hälsa

16. Svensk hälso- och sjukvård ska erbjuda en likvärdig och kvalitativ vård oavsett om vårdmottagaren är en kvinna eller man eller oavsett var du är bosatt i landet. Idag är vården dock långt ifrån jämställd. Exempelvis löper kvinnor dubbelt så hög risk att avlida efter en hjärtinfarkt då de medicinska åtgärderna skiljer sig över landet. Ett annat exempel är att en minoritet av läkemedelsstudier har inkluderat kvinnor eller försöksdjur av honkön. Resultatet av det har således blivit att kunskaperna om kvinnors biologi är betydligt lägre än kunskaperna om mäns biologi. Det gäller alltså inte enbart reproduktiva organ utan kroppen i helhet. Det finns många exempel som påvisar den absurditet som försiggår gällande ojämlika förhållanden mellan kvinnor och män inom vården och även inom forskningen. När den ojämlika vården uppmärksammas i debatten är det ofta argument som ökad valfrihet och utökade resurser som lyfts fram som lösningar, men det krävs mer djupa och genomtänkta åtgärder än så. Kvinnors hälsa är en fråga som är eftersatt på ett flertal områden, något som vi menar istället behöver lyftas upp till ytan och hanteras grundligt.

Vi kan dessvärre konstatera att fler kvinnliga patienter lämnar landet för att söka vård utomlands eftersom förtroendet för svensk hälso- och sjukvård förefaller lågt. Kvinnor tenderar att söka sig till andra europeiska länder, eller till USA, för avancerade ultraljud samt högspecialiserad kirurgi. Flera hundra kvinnor i Sverige har så pass lågt förtroende för vården att man väljer att själv finansiera sin vård, och i många fall skuldsätta sig själv, för att den svenska vården inte håller måttet. Trots att Socialstyrelsen granskat bland annat endometriosvården¹ och lyft fram en rad problembeskrivningar är åtgärderna svaga och otillräckliga. Det är därför angeläget att kunskapen om kvinnosjukdomar och förlossningsskador med flera stärks, för en förbättrad förståelse.

Jämställdhetsperspektivet vid vård och omsorg om äldre

17. Rapporter visar att kvinnor får mer personliga omsorgsinsatser medan män får mer serviceinsatser². Detta visar antingen att kvinnor inte har stöd i den service de behöver eller att män bedöms behöva mer hjälp med exempelvis städning, tvätt och matlagning. Biståndsbesluten kan komma att påverkas av omedvetna föreställningar om vad män respektive kvinnor egentligen klarar av eller behöver. Det har också stor betydelse om den omsorgsbehövande är ett fler- eller ensamhushåll. I flerhushåll får männen oftare hjälp med service av sin kvinnliga partner, medan kvinnor som är i behov av detta istället får hjälp av hemtjänsten.

Det är tydligt att kvinnor och män beviljas stödinsatser olika, trots att behovet av insats egentligen är detsamma. Vi behöver därför medvetandegöra hur samhällets

¹ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2019-9-6326-kvalitetsdeklaration.pdf>.

² <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2011-12-22.pdf>.

föreställningar om kön påverkar för att strävan efter en jämställd äldreomsorg ska uppnås.

Nationell forskning visar att obetald äldreomsorg står för mer än hälften av all omsorg för äldre hemmaboende³. Den obetalda omsorgen utförs oftast av kvinnor – hustrur, döttrar eller andra närstående. Kvinnor som vårdar sin make gör det ofta ensamma medan vård som utförs av make ofta kompletteras med hemtjänst eller närstående.

Jämställdhetsintegrering

18. Jämställdhetsintegrering, JI, har blivit en central strategi i svensk politik med ambitionen att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all verksamhet och beslutsfattande. Vi menar dock att JI, som ofta innebär könskvotering och styrning mot ett specifikt utfall, riskerar att leda till så kallad omvänd diskriminering och undergräva meritokratis grundvalar. Istället för att tvinga fram en viss könsfördelning genom administrativa och politiska styrmedel förespråkar vi en politik som fokuserar på att stärka individuella rättigheter och möjligheter – oavsett kön.

Kvotering och annan positiv särbehandling som ofta följer av JI står i bjärt kontrast till dessa principer och kan istället skapa nya ojämlikheter. Vi föreslår därför en reformerad jämställdhetspolitik som ger individer och familjer större frihet och ansvar att själva forma sina liv, helt i enlighet med det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik. Detta inkluderar att låta föräldrar själva få bestämma hur de önskar dela upp föräldraledighet och omsorgsansvar helt utan statlig inblandning i form av exempelvis tvingande pappamånader eller andra styrmedel. Genom att respektera familjens självbestämmande skapas förutsättningar för en mer naturlig och individuell jämställdhet.

Kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck är en helt annan aspekt inom jämställdhetspolitiken men samtidigt en viktig nyckel i arbetet för att uppnå verklig jämställdhet. Hedersrelaterat våld och förtryck är ett område där jämställdhetsintegrering inte klarar av att hantera de väldigt specifika utmaningar som drabbar kvinnor, flickor, pojkar och män i hederskulturer och vi anser istället att riktade åtgärder här måste till.

Inkluderande mödravård och föräldraskap

19. När graviditeten är bekräftad kan det vara en omtumlande tid med vetskapen om ett stundande föräldraskap. För mamman kan fysiska känningar av graviditeten komma tidigt medan det kan vara svårare för pappan att ta till sig det väntade barnet. Besök hos mödravården kan därför hjälpa föräldrarna med viktig information om fostrets utveckling och den gravida kvinnans hälsa samtidigt som det kan vara en förberedelse för föräldraskapet. Båda föräldrarna behöver ha en lagstadgad rätt att besöka mödravården så snart graviditeten är ett faktum och mödravårdsbesök inleds eftersom föräldrarollen enligt Sverigedemokraternas jämställdhetspolitik är ett gemensamt ansvar och föräldrarna därmed bör ges likvärdiga förutsättningar och möjligheter att delta.

³ <https://www.jamstall.nu/praktiska-exempel/social-omsorg/for-en-jamstalld-hemtjanst/>.

20. Utöver detta är det av yttersta vikt att båda föräldrarna har en lagstadgad rätt att närvara vid förlossningen och vid den efterföljande vården. Detta menar vi är avgörande för att säkerställa ett jämlikt föräldraskap och för att ge både mamma och pappa möjligheten att vara delaktiga i barnets allra första tid i livet.

21. Föräldraförsäkringen är den nyblivna eller växande familjens garanti för ekonomisk stabilitet under barnens första omsorgskrävande år. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att barnens bästa alltid ska stå i centrum och att varje barns behov är unikt. Varje familj är unik och hur föräldrapenningen fördelas mellan vårdnadshavarna bör bestämmas av föräldrarna själva utifrån deras egna önskemål. Ett delat föräldraansvar och närvarande föräldrar är viktigt och pappors ökade uttag av föräldrapenning är självklart någonting positivt men att uttaget av föräldrapenning inte är jämnt fördelat kan ha naturliga orsaker då familj och föräldraansvar pågår dygnets alla timmar. Valfriheten för familjen är för oss sverigedemokrater mycket högt prioriterad. Alla har inte möjlighet att vara hemma en längre tid med sina barn även om de skulle vilja. Det kan vara svårt för exempelvis egenföretagare och studenter att utnyttja de dagar som de inte kan föra över till sin partner vilket kan leda till att barnet får mindre tid hemma med en förälder än vad man egentligen hade velat. De reserverade dagarna har också visat att kvinnor tenderar att ta ut mer obetald ledighet vilket i sin tur påverkar pensionen negativt. Förtroendet för föräldrarna att fullt ut bestämma hur föräldraförsäkringen ska fördelas får inte inskränkas. Föräldraförsäkringen behöver därför förändras så att de reserverade dagarna avskaffas.

22. Pappan har rätt till tio dagars ledighet i samband med att barnet föds, så kallade pappadagar, där de nyblivna föräldrarna kan vara lediga samtidigt. Dessa tio dagar påverkar inte övriga föräldrapenningdagar. Att båda föräldrarna ges förutsättning att tillsammans knyta an till den nya familjemedlemmen och att få känna delaktighet och få en första tid tillsammans är oerhört viktigt för familjen. Två veckor går fortare än man tror och när det är dags för pappan att återgå till arbetet ökar ofta oron och stressen för mamman som då ensam får ansvar för bebis, eventuella syskon och hushållet under en större del av dagen. För att ge de nyblivna föräldrarna en mer jämställd förutsättning i föräldraskapet från start samt för att främja psykisk hälsa vill vi därför uppdraga till regeringen att utreda en utökning av antalet pappadagar vid barns födsel.

Benämning av personer i medicinsk information

23. I Sverige finns det två juridiska kön: kvinna och man. De biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor innefattar bland annat genitalierna, att kvinnor har en livmoder och kan föda barn, medan män har en prostata och producerar spermier. Undantag kan naturligtvis uppstå på grund av sjukdom eller andra omständigheter.

Sverigedemokraterna anser att i medicinsk dokumentation och annan relevant information från sjukvården, där könstillhörighet behöver anges, bör de traditionella begreppen *kvinna* och *man* användas. När det är mer lämpligt beroende på ålder kan dessa begrepp ersättas med *flicka* och *pojke*. Alternativa termer som exempelvis *menstruerande personer*, *livmoder-* eller *prostatabärare* ska inte användas i stället. Vi anser att den medicinska språkanvändningen i Sverige ska hålla sig till dessa traditionella könsbenämningar.

Idrott på jämställda villkor

24. Män som har genomgått en könsoperation och nu identifierar sig som kvinnor (transkvinnor) behåller ofta fysiska fördelar från att ha genomgått puberteten som män. Detta kan inkludera större muskelmassa, högre bentäthet och större lungvolym, vilket ger dem en fördel i vissa sporter. Trots hormonbehandlingar och andra medicinska ingrepp kan dessa skillnader kvarstå, vilket skapar en obalans i konkurrenssituationen.

Elitidrottstävlingar har separata manliga och kvinnliga evenemang på grund av mäns fysiska fördelar i styrka, snabbhet och uthållighet. Detta medför att kvinnor behöver en skyddad kvinnlig tävlingskategori. Före puberteten finns det ingen könsskillnad mellan det manliga och kvinnliga könet men från puberteten och framåt framträder en tydlig könsskillnad. Enligt en artikel i *Journal of Applied Physiology*⁴ har män i genomsnitt större muskelmassa och högre syreupptagningsförmåga än kvinnor, även efter hormonbehandling. Dessa biologiska skillnader kan inte förkastas till förmån för den pågående trenden kring könsidentitet och könsbyten.

Män som identifierar sig som kvinnor bör inte få dra fördel av sin biologiska kroppsbyggnad i tävlingar mot biologiska kvinnor, och tillträdet till könsspecifika anläggningar bör regleras för att skydda integriteten för alla individer.

Om män som identifierar sig som kvinnor dominerar damidrotten kan det leda till färre möjligheter för biologiska kvinnor att vinna medaljer, erhålla stipendier eller uppnå professionella karriärer inom sport. Detta kan i sin tur minska kvinnors deltagande i idrott på lång sikt.

Juridiskt könsbyte

25. 2021 föreslog den tidigare socialdemokratiska regeringen att förenkla processen för juridiskt könsbyte, baserat på självidentifikation från 12 års ålder, utan krav på medicinsk kontakt. Efter att Socialstyrelsen höjde åldersgränsen för hormonbehandling till 18 år, ändrades förslaget till att tillåta könsbyte från 16 år utan medicinsk diagnos. Efter valet 2022 lyckades Moderaterna och Liberalerna driva igenom förslaget i riksdagen, vilket innebär att juridiskt könsbyte från 16 års ålder blir möjligt utan diagnos eller Socialstyrelsens tillstånd för kirurgiska ingrepp. Förslaget, som träder i kraft 1 juli 2025, har mött stark kritik från olika håll, inklusive vårdpersonal och organisationer som varnar för risken med irreversibla ingrepp.

Sverigedemokraterna motsätter sig lagändringen och anser att juridiskt kön ska stämma överens med biologiskt kön, med diagnoskrav och högre åldersgräns. Vi anser att den nya lagen ska rivas upp och ersättas med förslag från Sverigedemokraternas kommittémotion *Den könsbekräftande vården i Sverige*.

Stereotypa föreställningar och sociala normer

26. Sverigedemokraterna finner ingen fördel i att ifrågasätta könsidentitet eller könsnormer genom exempelvis genuspedagogik med tydlig vänsterideologisk inriktning. Istället förordar vi främjandet av individens fria val och tanke inom en konstruktiv och stödjande kontext. Problematiken ligger inte i att flickor är flickor eller

⁴ (Handelsman, D. J., Hirschberg, A. L., & Berman, S. (2018). Circulating testosterone as the hormonal basis of sex differences in athletic performance. *Endocrine Reviews*, 39(5), 803–829).

att pojkar är pojkar utan i att samhället tenderar att betrakta och värdera de olika könsrollerna på ett ojämnt sätt. Kvinnor återfinns ofta inom vård- och omsorgsyren eller inom den offentliga sektorn, där lönenivåerna är lägre, arbetsvillkoren sämre och löneutvecklingen långsammare än inom traditionellt mansdominerade yrken.

Enligt en rapport från Brottsförebyggande rådet (Brå) från år 2020 uppgav 7,7 % av alla svenska kvinnor mellan 18 och 64 år, vilket motsvarar över 300 000 individer, att de utsatts för sexualbrott. Samma år rapporterades över 50 000 fall av våld i nära relationer. Trots detta väljer många av de övriga partierna att rikta fokus mot frågor såsom kvotering av kvinnor till bolagsstyrelser eller regleringar av föräldraförsäkringens fördelning.

Vi menar att dessa åtgärder inte leder till ett mer jämställt samhälle. För att uppnå jämställdhet krävs istället förändringar i de grundläggande värderingarna. För Sverigedemokraterna är det en självklarhet att det finns både flickor och pojkar, och att vi ska sträva efter ett samhälle där kön inte utgör en begränsande faktor för individens möjligheter och utveckling. Varje individ bör ges möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar utan att hindras av strukturella eller socialt konstruerade barriärer. Vi anser att alla människor är värdefulla precis som de är, utan att behöva placeras i förutbestämda roller eller kategorier.

Lönenivåerna inom kvinnodominerade yrken, särskilt inom den offentliga sektorn, är generellt sett låga. I kombination med ogynnsamma arbetsvillkor ger detta på sikt negativa konsekvenser för både hälsa och ekonomi. Det är nödvändigt att höja statusen inom dessa yrkesgrupper genom att exempelvis etablera karriärvägar och förbättra löneutvecklingen. Vidare bör åtgärder vidtas för att förhindra att kulturella normer och bidragssystem förstärker negativa könsroller på ett sätt som begränsar individens frihet samtidigt som vi respekterar och värderar de positiva aspekter av traditionella könsroller som många väljer att omfamna.

Diskrimineringslagen

27. Sveriges diskrimineringslagstiftning är enligt vår mening problematisk i den bemärkelsen att den de facto begränsas till de sju diskrimineringsgrunderna *kön, könsöverskridande identitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder*. Personer som upplever negativ särbehandling på grund av exempelvis sjukdom, språk eller politisk åskådning omfattas således inte av diskrimineringslagstiftningen som den är utformad idag. Under 2021 inkom drygt 5 000 anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen, DO, och av dessa avskrevs en tredjedel då de inte bedömdes uppfylla rekvisiten för någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Istället för att löpande bredda och revidera lagstiftningen samt införa nya diskrimineringsgrunder som kan behöva revideras över tid, eller som riskerar att exkludera någon grupp eller kategori av människor, bör diskrimineringslagstiftningen ses över och ändras. De sju diskrimineringsgrunderna bör ersättas av ”otillbörlig särbehandling” som därmed skulle fånga upp alla former av diskriminering.

Diskrimineringsersättning i linje med den allmänna rättsuppfattningen

28. Diskrimineringsombudsmannen (DO) spelar en central och viktig roll i arbetet med att motverka diskriminering och främja jämlikhet i det svenska samhället. Myndigheten ingriper i de fall där individer anser sig ha blivit diskriminerade och kan om så visar sig vara fallet kräva ekonomisk ersättning från de ansvariga aktörerna. Detta är en viktig funktion för att säkerställa att alla individer behandlas lika utifrån Sveriges sju diskrimineringsgrunder. Det finns däremot fall där DO:s agerande kraftigt kan ifrågasättas, särskilt när det gäller ärenden där ersättningen inte kan anses ligga i paritet med den allmänna rättsuppfattningen.

Ett exempel på detta är DO:s beslut i december 2023 då myndigheten krävde Västra Götalandsregionen och Region Norrbotten på 20 000 respektive 15 000 kronor i skadestånd. Detta på grund av att vårdpersonal i patientjournaler registrerat patienters juridiska kön framför deras upplevda kön, något som regionerna erkände som ett mänskligt misstag utan någon grund för illvilja. Trots detta valde DO att gå vidare med krav på ekonomisk kompensation.

Det är rimligt att ifrågasätta huruvida DO:s insatser i dessa fall står i proportion till den faktiska skada som skett. Att behandla uppenbara misstag, där ingen illvilja har förekommit, på samma sätt som allvarliga överträdelser riskerar att undergräva förtroendet för myndigheten och dess arbete.

För att belysa denna problematik kan man jämföra DO:s krav med ersättningar som utdöms i brottsmål. Ett exempel från Brottsoffermyndighetens referatsamling för 2023 visar att en kvinna som utsatts för grov misshandel av sin tidigare sambo tilldömdes ett skadestånd på 60 000 kr. Samtidigt har DO i ett annat fall krävt Region Uppsala på 70 000 kr för att en läkare bad en muslimsk kvinna att tillfälligt ta av sin sjal under en frivillig medicinsk undersökning. DO menade att detta utgjorde diskriminering på grund av religion, trots att kvinnan hade möjlighet att avstå från undersökningen.

Detta leder till en oroande utveckling där krav på ersättning från DO kan framstå som oproportionerliga i förhållande till den skada som har uppstått. Det riskerar också att skapa en anmälningskultur där vårdpersonal känner sig tvungna att agera överdrivet försiktigt, vilket kan påverka vårdkvaliteten negativt.

Varje region i Sverige har en patientnämnd, en lagstadgad instans som ansvarar för att hantera klagomål och felaktiga behandlingar inom vården, inklusive eventuella kränkningar. Denna instans bör vara den primära platsen för att hantera frågor av denna karaktär, utom i de mest exceptionella fallen. DO:s agerande i dessa fall kan uppfattas som en överträdelse av vad som kan förväntas av en opartisk och korrekt myndighetsutövning.

Sverigedemokraterna menar att det är av yttersta vikt att vårdpersonal ska kunna utföra sitt arbete utan att ständigt oroas sig för rättsliga åtgärder vid uppenbara misstag. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att se över DO:s mandat och dess tillämpning i ärenden som rör vården, detta för att säkerställa en rimlig och rättvis behandling av alla inblandade parter.

Jämlikhetsdata

29. Jämlikhetsdata används som verktyg för att samla information om olika former av ojämlikhet i samhället som oftast baseras på de sju diskrimineringsgrunderna. Det

insamlade underlaget används sedan för att göra en analys hur dessa ojämlikheter påverkar individer och grupper på en övergripande nivå.

Intersektionalitet är en analysmetod för att förstå hur olika sociala identiteter, såsom kön, ras och klass, samverkar och påverkar individer på både personliga och strukturella nivåer. Genom att kombinera insamlade jämlikhetsdata och sedan applicera en intersektionell analys anses forskare och beslutsfattare bättre kunna förstå och åtgärda komplexa former av diskriminering och ojämlikhet i samhället.

Sverigedemokraterna är kritiska till insamlandet av jämlikhetsdata då vi anser att det snarare kan bidra till att fragmentera samhället genom att betona gruppsidentiteter snarare än den unika individens behov. Vi menar att detta riskerar att främja en offermentalitet med grupprättigheter på bekostnad av individens eget ansvar och meriter. Sverigedemokraterna förespråkar istället att politiska beslut ska stärka samhället genom att fokusera på individens möjligheter och förutsättningar.

Vi delar uppfattningen att ojämlikhet existerar i vårt samhälle men anser att insamlandet av jämlikhetsdata inte är rätt metod för att få bukt med problemet. Fokus bör snarare ligga på att skapa möjligheter för varje individ genom en god uppfostran, utbildning och förebilder.

Hbt+

30. Sverige har varit ett föregångsland när det gäller alla människors rätt till sexuell integritet och frihet. Sverigedemokraterna vill bevara den progressiva synen på sexuallivet och den sekulariserade synen på privatlivet i försvar mot reaktionära krafter som tar allt större plats i samhället.

Sverige tillhör de länder i världen med den mest utbredda respekten för människors olika sexualitet, läggning och livsval. Jämfört med många delar av världen har Sverige kommit långt när det gäller ett samhälle där det allmänna inte lägger sig i privatlivet och där möjligheterna till familje- och privatliv inte är olika beroende av sexuell läggning. Men på många platser och sammanhang har normerna för hur det i praktiken är tillåtet att leva sitt liv rullats tillbaka. En omfattande invandring från kulturer med en reaktionär och religiöst strikt syn på privatlivet och könsroller har gjort att hatbrotten ökat och att många begränsas i möjligheten att offentligt vara öppna med vem man är. Hedersförtryck och kulturella normer gör att rätten att leva som den man är eller att välja partner begränsas för många unga.

Sverigedemokraterna vill slå vakt om de framsteg som gjorts för allas lika rättigheter. Ingen ska begränsas eller diskrimineras, i det privata eller i det offentliga, på grund av hur man lever sitt liv. Särskilt fokus behöver läggas i utsatta områden och sammanhang där det svenska samhället är svagt för att förbättra hbt+-personers ställning.

31. Hbt+-personer är en lika heterogen grupp som svenskar i allmänhet. Förväntningarna på hbt+-personer att stämma in i en identitetsteoretisk diskurs gör att många inte känner igen sig. På samma sätt som samhället inte ska förhindra någon att leva som den önskar, bör inte hbt-personers identitet i den offentliga debatten begränsas till sexualitet. Barn och unga ska inte heller av offentliga institutioner ledas till att problematisera kring sexualitet och identitet. Det viktigaste måste vara att alla barn växer upp med en positiv självbild. Samhällets hantering av barn med könsdysfori och dess långsiktiga konsekvenser ska utredas.

Michael Rubbestad (SD)

Magnus Persson (SD)

Ann-Christine Frohm (SD)

Sara Gille (SD)

Ulf Lindholm (SD)